

POZNÁMKY pro jednání na republikové schůzi ČMOS K CHYSTANÉ PODOBĚ MATURIT - JEJÍ SPORNÉ BODY

A. KONCEPČNÍ / POLITICKÉ ASPEKTY

1. otázka cíle maturity – srovnatelnost/objektivnost zkoušky ve státním měřítku

- opravy písemných prací hodnotitelem-vyučujícím dané školy/ vlastním vyučujícím (~ písmo)
- stanovování vlastní stupnice (písemná práce)
- ústní maturita je zkoušena/hodnocena vyučujícím daného studenta/vyučujícím stejné školy,
- v případě sestavení žebříčku úspěšnosti škol podle výsledků u státních maturit, které si budou školy hodnotit samy, v zájmu co nejlepšího postavení mezi školami není možné zajistit objektivitu a nestrannost hodnocení, zvláště u škol, které si potřebují vylepšit reputaci

2. otázka cíle maturity - srovnatelnost zkoušky v mezinárodním měřítku

- zprávy ze zahraničí, kde již s podobnými typy státních zkoušek mají zkušenosti, jsou rozporuplné
- není možné, aby SŠ suplovaly mezinárodní jazykovou zkoušku – cíle výuky a vzdělání jsou jiné, to už by rovnou studenti mohli vykonat tuto zkoušku u příslušné organizace,
- kritéria hodnocení zkoušek v AJ ani neodpovídají mezinárodním, nelze proto srovnávat státní maturitu s mezinárodní zkouškou (např. striktní odečítání bodů za počet slov, nehodnocení práce, pokud se netrefí do útvaru – u mezinárodních se i taková práce hodnotí!)

3. otázka jaké procento studentů má maturitu zvládnout, unifikace

- změny pravidel každoročně = otázka rovných podmínek pro studenty v různých ročnících maturity
- unifikace zkoušky – současná koncepce v tom zachází příliš daleko

4. otázka velikosti projektu/náklady

- složitost organizační stránky, výdaje na celoroční provoz Cermatu, náklady škol, které budou pro Cermat maturitu zajišťovat
- obrovské náklady v době, kdy se šetří na výdajích na stravenky pro vyučující, platech, výdajích na pomůcky, další vzdělávání. Další výdaje - reklamní šoty propagující tuto koncepci, projekt Studenti studentům, Maturitní veletrh, atd.
- po pěti letech nebude možné čerpat peníze z EU, bude vše platit MŠMT z rozpočtu. Přitom už teď nemá dostatek potřebných prostředků na generálku a snižuje odměny učitelům ze 100 Kč za opravenou práci na 75 Kč.
- existuje možnost, že ohledně prosazení současné koncepce se jedná zejména o ekonomické zájmy soukromých subjektů kvůli každoroční výši státních zakázek – je to ten hlavní důvod, proč se představitelé Cermatu tak zoufale snaží shodit fundované připomínky pedagogické veřejnosti? (viz informace školících se kolegů, že i ty tatranky rozdávány u školení jsou dováženy z Prahy a ne z místních obchodů)

5. argument MŠMT a Cermatu o smyslu nové maturity - hodnocení efektivnosti vynaložených prostředků do školství

- pokud chtějí výše uvedení hodnotit efektivitu vynaložených prostředků do školství prostřednictvím nové maturity, pak je to jako použití kanónu na vrabce – lze to zjistit mnohem jednodušeji za mnohem méně peněz. Kvůli tomu takové koncepce maturity není třeba, tj. výše uvedenou efektivitu chtějí měřit tím nejméně efektivním způsobem

6. otázka využitelnosti nové maturity v praxi

- přes vyjádření ministerstva je postoj VŠ rezervovaný, optimistická vyjádření jsou spíše zbožným přáním a slouží pro propagaci této koncepce pro laickou veřejnost a politiky
- je možno oprávněně pochybovat, že by zaměstnavatele maturita zajímala, zejména v soukromém sektoru

7. otázka využitelnosti NM do budoucna a její budoucí dopad na úroveň školství

- existuje studie využitelnosti „nových státních maturit“ do budoucna? Pokud ano, proč její výsledky nejsou zveřejněny?
- existuje studie, jaký dopad bude mít na vzdělávací systém, včetně kvality vyučujících? Ze zahraničí přicházejí varovné informace o tom, že motivace učitelů zavedením podobných zkoušek silně klesá. Kvalita se určitě nezvýší díky neefektivnímu vynakládání prostředků na tento projekt, ale investicemi do škol samotných a do lidí, zvednout platy učitelům a ne utrácet na školení, která nemají se vzděláváním žáků nic společného

8. vliv soukromého sektoru

- větší zásah soukromého sektoru do systému vzdělávání – viz Polsko (soukr. firmy připravují studenty na maturitu za velké peníze)

B. ODBORNÉ ASPEKTY

1. nakolik požadavky na znalosti k nové maturitě ovlivní výuku v předmětech

- příprava na zkoušku je něco jiného než vzdělávání v daném oboru (viz kurzy k FCA apod. vs general English courses)

2. nakolik požadavky k nové maturitě odpovídají RVP a ŠVP

3. závažné odborné připomínky

- zejména kolegů v ČJ vůči podobě zkoušky - potlačování tvořivého myšlení, věcné chyby, odtržení od běžné vzdělávací praxe (proč nejsou zveřejňována jména garantů za předměty a jména tvůrců testů?)
- u cizího jazyka např. některé praktické úlohy spíše měří organizační schopnosti a další rysy osobnosti studenta než jeho jazykové kompetence (~ úloha zorganizovat spolužákům program pobytu v Londýnu)

4. otázka, zda je možné veškeré záležitosti objektivně měřit a škatulkovat

- snaha po maximální měřitelnosti či objektivnosti přerůstá až v absurdně složité hodnocení (množství kritérií apod.), navíc nahrává korupci a odtržení reality od praxe – zkouška bude pouze formální

5. nerespektování rozmanitosti zaměření škol – přílišná unifikace (viz bod A)

6. otázka dvojkoľejnosti ~ dvou maturit Z/V úroveň

7. složitost hodnocení výsledků

- kvůli snaze o co největší objektivnost, kterou nelze pro samotnou podstatu věci a nastavené parametry koncepce naplnit, hodnocení přerostlo do příliš složité až kocourkovské podoby (8 kritérií hodnocení písemné práce, včetně související symboliky pro chyby, obdobně ústní část zk.)

C. ORGANIZAČNÍ ASPEKTY

1. současná podoba maturity přerostla v obrovské monstrum

- např. distribuce testů, elektronické zpracování, tisk, zasílání a zpětné zasílání, pracovní listy, angažování množství lidí – zadavatelé, hodnotitelé, komisaři, asistenti, Cermat, NIDV a téměř všechna práce a zodpovědnost je přesunuta na školy

2. otázka maturit pro studenty „s přiznaným uzpůsobením podmínek“

- proč jsou všichni zadavatelé a hodnotitelé školeni vyčerpávajícím způsobem kvůli tak malé stupnici maturantů, a všechny školy tím zatíženy: stačí jen jednoduše určit příslušná centra/pracoviště, např. při pedagogických poradnách či vybraných školách, odpadla by značná časová dotace školení na hodnotitele = menší zátěž pro školené učitele a úspora finančních nákladů

3. otázka rozbourání výuky druhého pololetí škol

– vše se bude od března do června točit kolem maturit, vznikne nutnost škol upravit a přeorganizovat celý systém studia – čtvrté ročníky de facto musí končit s výukou už v březnu – je nutné učivo přesouvat na dříve nebo vypouštět, aby se stihl plán výuky

- vysoké nároky na lidské zdroje, organizační zdroje škol – zajištění běžné výuky a zároveň průběhu maturit, administrativní práce navíc. Příklad.: ze zkoušejícímu a přísedícímu přibývá hodnotitel (=další osoba oproti dřívějšímu)

4. časový aspekt pro SŠ

– mezi vykonáním ústních zkoušek a písemných bude koncem května/začátkem června hluché místo (podstatně delší než dosud) – budou studenti docházet do škol, či budou doma? Budou mít v té době ještě statut studenta dané školy?

5. časový aspekt pro VŠ

– v době psaní písemných prací VŠ mají po přijímacích zkouškách (Masarykova univerzita upozornila v 2007)

6. školení vyučujících

- složitost a megalomanství školení (SCIO – jednorázově, krátké),

- zbytečné informace, např. vyčerpávající informace kvůli studentům s „přiznaným uzpůsobením podmínek“ (viz výše), podrobné informace o logistice distribuce didaktických testů – na co to obyčejnému zadavateli je?

- chaos - rušení certifikátů, v evidenci účastníků školení jsou ti, kteří se nezúčastnili (= pouhé nedostatky systému, či černé duše a finanční podvod? Či jiný záměr?)

- pozvánky na školení do funkcí, na které nebyli nominováni, upomínání o úkoly, které již byly splněny, většinou nikdo se školenými nekomunikuje a administrátoři promazávají fóra, aby odstranili nepohodlné dotazy

- omezená platnost certifikátů, opakovaná školení i v budoucnu přes nevěrohodné pokusy MŠMT a Cermatu toto dementovat

- porušování zákoníku práce = práce přesčas formou školení není proplácena

– porušování obecného právního principu, pokud bude vyučující nucen podepsat podle něj nevýhodnou smlouvu (hodnotitel)

7. znevýhodnění části vyučujících – břímě spočívá především na vyučujících jazyků, a tak tomu bude i v budoucnu – za stejný plat, jako u ostatních aprobací (~ odměna 100 Kč za opravu písemné práce je v této souvislosti směšná náplast)

D. PRÁVNÍ A ODBORÁŘSKÉ ASPEKTY

1. soudní spory ohledně každoročně rovných podmínek pro studenty

2. otázka porušování zákoníku práce v souvislosti se školeními – ředitelé mnohde nevyplácejí práci přesčas

3. otázka porušování zákona, pokud bude vyučující nucen nátlakem podepisovat smlouvy pro práci k maturitám (f-ce hodnotitele ap.)

4. otázka postavení neodborníků zaangažovaných v průběhu maturit

5. otázka, zda bude dodrženo to, že studenti a ostatní zaangažovaní budou v zákonném předstihu informováni o příslušných parametrech zkoušky (~ studenti se dozvěděli se zpožděním o nemožnosti si zvolit IVT jako nepovinný předmět pro příští rok)

6. právní otázka kvalifikace vyučujících pro práci na SŠ – objevují se informace, že na některých pracovištích ředitelé hrozí, že učitelé nebudou moci vykonávat práci učitele v nejvyšších ročnících SŠ, pokud nebudou mít příslušný certifikát. Pokud by k tomu došlo, bylo by to jasné porušení zákoníku práce.

7. viz bod 7 výše o znevýhodnění části vyučujících – nejedná se o nerovné podmínky na pracovišti?

E. DALŠÍ

1) vyjádření pana Zeleného v Projektu Studenti studentům:

„ Z výroku iniciátorů i účastníků těchto (~rozuměj, protestních) akcí je však na první pohled zřejmá neznalost problematiky a nedostatek informací o nové maturitě.“ Zde se jedná o urážku učitelů, tj. je třeba se ohradit a žádat jeho veřejnou omluvu!! Učitelé, kteří mají výhrady vůči současné koncepci, naopak této záležitosti rozumějí a dopouštějí se pouze „kacífství“ – vyjádření odlišného než žádaného názoru.

- s tím souvisí otázka - odkdy jsou studenti lepší než učitelé v problematice výuky a maturit, že to mají být oni, kdo budou svým vrstevníkům „vše“ vysvětlovat?

- jak je možné, že ministerstvo/Cermat plýtvá dalšími prostředky na další iniciativu, kdy se objevilo jak na zavalanou pár studentů? Není to jen zoufalý pokus za každou cenu jít za svým projektem v situaci, kdy vyučující mají vůči němu výhrady?

2) Proč se MŠMT pouští do reklamních kampaní za těžké peníze, organizuje veletrh pro VŠ, semináře pro studenty a nevěnuje pozornost konkrétním praktickým připomínkám cca 3000 učitelů-odborníků?

3) Z dalších nepravd a mýlek pana Zeleného /Cermatu (jeho reakce na „Desatero nepravd“):

a) - citace „Model maturitní zkoušky i metodika zkoušek z jednotlivých předmětů (včetně metodiky přípravy zadání a metodiky vyhodnocování s účastí pedagogických pracovníků) prošly v uplynulých letech **velmi hlubokou odbornou diskusí s přímou a masovou účastí pedagogických pracovníků škol.**“

– Není pravda. Naopak, žádná výzva k ní nebyla, a připomínky učitelské veřejnosti nespojené s Cermatem byly a jsou přehlíženy, bagatelizovány a oponenti shazováni (viz výše)

b) citace: „Rovněž tak přímá účast pedagogických pracovníků na zajištění administrace zkoušek a zejména vyhodnocení písemných prací byla stanovena na základě požadavků pedagogických pracovníků středních škol. Původní záměr z roku 2007, který předpokládal „centrální“ hodnocení písemných prací bez přímé účasti učitelů jednotlivých škol byl kritizován zejména proto, že by odtržení hodnocení písemných prací od didaktické praxe škol (centrální hodnocení skupinou elitních hodnotitelů) vyústilo v nesoulad mezi tím, jak se učí a hodnotí během výuky, a jak se hodnotí u maturitní zkoušky.“

- Nepravda a navíc i protimluv. Vyučující byli postaveni před fakt, že budou opravovat písemné práce jako před hotovou věc. A jak může to, že se zadá opravování písemek na školy, napomoci jeho sblížení s praxí? To, že je opravy vyučující podle předem daných, pokud možno co nejlépe svazujících kritérií?

c) - citace: „Přímá účast učitelů škol na hodnocení dílčích zkoušek vyžaduje zcela logicky potřebu jejich vyškolení, jehož praktikovaný rozsah se pohybuje na absolutním minimu rozsahu potřebného.“

– Neprotiřečí si, když tvrdí, že v případě nedostatku hodnotitelů kvůli neochotě učitelů zapojit se do školení, rychle doškolí důchodce? (Pravda, precedens s Plzní tu je ...). U školení „zadavatele“ se naopak jedná o absurdní nadbytečnost předávaných informací (viz výše)

d) - citace: „Velmi podstatnou skutečností je to, že na rozdíl od současné praxe mají učitelé, kteří hodnotí dílčí zkoušky konané formou písemné práce, zajištěnou státem garantovanou odměnu z účelových prostředků MŠMT. **Její výše přitom dosahuje ekvivalentu výrazně přesahujícího úroveň průměrného platu pedagogických pracovníků středních škol.**“ ...“Odměna hodnotitelům písemných prací je stanovena vyhláškou, a to ve výši 100 Kč za jednu vyhodnocenou písemnou práci. Vzhledem k tomu, že je empiricky ověřeno, že **hodnocení jedné písemné práce trvá cca 20 minut**, jde o hodinovou sazbu ve výši 300 Kč, a to nad rámec platu, vyplývající z pracovně právního vztahu ke škole. Uraženému hodnotiteli je třeba připomenout, že 300 Kč/hod je ekvivalentem měsíčního platu výše cca 48-50 tisíc, tedy zhruba na úrovni dvojnásobku dnešního průměrného platu středoškolského učitele.“

-Toto je nesmysl. Vyučující – odborníci ve svých předmětech - nesouhlasí s výše uvedeným tvrzením, že opravu jedné písemné práce (~ skládá se ze dvou slohových prací, kratší a delší) postačí 20 min. Díky této fabulaci vychází výše uvedená manipulace s čísly. Ve skutečnosti se učitelé shodují, že může jít o cca 1 hod (včetně či plus administrativní práce). Jde tedy o odměnu na úrovni minimální mzdy pro vysokoškolsky vzdělaného odborníka. Výše uvedená tvrzení jsou asi jen reklamní tah pro média a laickou veřejnost.

e) citace: „Subjektivní prvek v případě hodnocení písemných prací a dílčích ústních zkoušek bude minimalizován **jednak uplatněním relativně přísných metodik**, jednak bude eliminován postupně získávanou zkušeností hodnotitelů. Na druhou stranu je míra subjektivity hodnocení písemných prací a dílčích ústních zkoušek jednoduše měřitelná a identifikovatelná analýzou výsledků. V případě, že analýzou výsledků prvního ročníku nových maturit bude zjištěn vysoký stupeň subjektivity, budou nepohybně přijata opatření, která jej v následujících ročnících maturit sníží. V prvním ročníku tím více sázíme na **korektnost práce učitelů – hodnotitelů a důvěru v ně.**“

- Vlastními slovy tedy potvrzuje snahu o maximální unifikaci přístupu k různým školám, že i výsledek tvůrčího přístupu studentů bude svázán onou přísnou metodikou, a je rovněž svým způsobem potvrzením, že jsou pro tento účel vytvářena složitá kritéria. Na druhou stranu příznává, že se i tak snaží o nemožné, a spoléhá na to, co tady již je – důvěra, že si učitel počíná korektně, tj. u současné maturity (~nač tedy „nová“?). Rovněž potvrzuje onen nerovný prvek vůči studentům různých ročníků – kritéria se budou každoročně měnit dle potřeby Cermatu a MŠMT.

f) citace: „Otázka dopadu hodnocení písemných prací na chod školy je otázkou rozhodnutí ředitele školy a dle vyjádření ředitelů středních škol, s nimiž všechna taková opatření předem konzultujeme, v tom není žádný problém.“

- Opravdu? Možná ano, pokud jednoduše dají příkaz a učitel bude poslušně otročit. Otázka, zda může být práce přesčas zadána úkolově – za x písemek dostanete y Kč, a navíc to musíte stihnout do 14 dní.

g) citace: „Tzv. státní maturita v této situaci svým výlučným zaměřením na všeobecně vzdělávací složku katalyzuje potřebné změny, neboť klade akcent na tu výšeč středoškolských kompetencí, které z největší části rozhodují o úspěchu v pokračování studia na terciární vzdělávací úrovni.“

- Kde je důkaz, podepírající toto tvrzení, jak to ví? Navíc – má toto být cílem maturity pro všechny SŠ?

h) citace: „Střední školství ztratilo přirozené motivační impulsy a další vývoj bez takových impulsů je cestou do pekel. Toto může částečně napravit plošná objektivizace maturitní zkoušky a využití jejích výsledků vysokými školami pro výběr a pro přístup uchazečů k vysokoškolskému studiu.“

- Jde o osobní subjektivní názor, či je to nějakou studií nezávislých odborníků podepřeno (kromě kmenových a externích pracovníků Cermatu)? Situaci ve školství napravit lépe jiné věci – hlavně finance školám a vyučujícím, tato koncepce maturity až v poslední řadě, ba naopak - dá impuls opačný.

Zpracoval PaedDr. V. Moravec, Matiční gymnázium Ostrava